

دنیای هنر

خودآموز جامع قدم به قدم عثمان دوزی (شفق دوزی)

اکرم ذاکری

مقدمه:

هنر پدیده‌ای است که روح و روان هنرمند و مخاطب هر دو را به نوعی به لذت آرامش و تکامل می‌رساند. توان انجام کارهای مختلف به وسیله دست چنانچه می‌دانیم نامحدود و بسیار گسترده است و همواره متفاوت‌ترین و خلاق‌ترین آثار تصویری حاصل حرکت جنبش و فعالیت همین دستها می‌باشد.

ارزش و تفاوت مصنوعات و ساخته‌های دست بشر نسبت به ماشین بر همه آشکار و واضح است. اگر چه پایه و اساس اصلی آفرینش و ایجاد هر اثری طرح اولیه و ساختمان اصلی آن می‌باشد ولی اهمیت اجرا و ارائه دقیق آن به وسیله دست نباید از نظرها دور بماند.

مهارتهای دستی در ارائه و خلق یک اثر هنری نقش مهم و موثری دارد. بخش زیادی از این دقت، ظرافت و مهارت ساخت محصولات دستی بصورت بالقوه به نسبت‌های گوناگون در افراد وجود دارد.

اما این نکته قابل ذکر است که تکامل و پیشرفت این مهارتها پدیده‌ای اکتسابی است که ارتباط مستقیم با تمرین و ممارست فراوان دارد.

شما عزیزان با یک نظر به محیط اطراف خود و طبیعت می‌توانید طرح و نقشه‌های بسیاری از قبیل گل، برگ، پرنده و غیره را از روی فرشها، پرده‌ها و همچنین گیاهان ایده بگیرید و برای این هنر سنتی زیبا به نام عثمان دوزی (شوق دوزی) استفاده کنید.

طرحهای آماده شده عثمان دوزی را می‌توانید برای تزئین روی لباسها از قبیل پیراهن، بلوز، مانتو، کت و همچنین رومیزی، پرده، تابلو، کیف، کفش، کلاه، شال، روسری و ... استفاده کنید.

در این کتاب شما با مواد و لوازم مورد نیاز عثمان دوزی و همچنین روش کار بصورت تصویری و توضیحات قدم به قدم و نمونه کارهای آماده شده و طرح و الگوهای مختلف آشنا خواهید شد. می‌توانید طرحهای موجود را کپی کنید یا خودتان روی کاغذ یا مقوا انتقال دهید و یا اینکه از آنها برای کارهای خود ایده بگیرید.

تاریخچه هنر اصیل عثمان دوزی (شفق دوزی)

این هنر سنتی و زیبا از صدها سال قبل از صفویان در آذربایجان رواج داشته و در دوران صفویه کار سرمه دوزی خیلی رواج داشت و از تلفیق این دو هنر عثمان دوزی و سرمه دوزی روی لباسهای درباریان و اشراف بخصوص تاجها به وسیله زر و نقره وسنگهای قیمتی برای تزئین استفاده می شد.

همزمان با این هنر، هنر سرمه دوزی نیز در کشور عزیزمان ایران رونق داشته و در سالهای اخیر نیز با نام عثمان دوزی (الهام گرفته از کشور ترکیه) نیز بین هنرمندان دوباره رواج پیدا کرد.

البته تفاوت اصلی این هنر اصیل با سرمه دوزی و کارهای هنری دیگر در این است که در هنر عثمان دوزی یا (شفق دوزی) ما از نخ و سوزن استفاده نمی کنیم. (مگر اینکه بخواهیم کار را روی لباس وصل کنیم) در ضمن بیش از ۴۲ قلم مواد و لوازم برای کار عثمان دوزی مورد استفاده می باشد که بستگی به سلیقه شخصی افراد دارد که برای طرح مورد نظر خود از کدام یک استفاده کنند.

قابل توجه کلیه هنر دوستان برای این هنر سنتی که هنر عثمان دوزی (شفق دوزی) نام دارد شما فقط یک روش پایه نیاز دارید و کلیه طرحها به همین روش کار می شود و موادی از قبیل سرمه، نخ، قیطان، نگین های متری و ساچمه فلزی، شن لیزری و غیره که روی طرحها کار می شود بستگی به سلیقه شخصی خود افراد خواهد داشت، که دوست دارند از چه موادی استفاده کنند.

مبتدیان عزیز ابتدا با طرحهای ساده و بدون پیچ و خم کار را شروع کنند و بعد از تمرین و کسب مهارت لازم در کار عثمان دوزی (شفق دوزی) طرحهای بزرگتر و مشکل تری را انجام دهید.

توجه:

افرادی که کار سوزن دوزی را دوست ندارند، می توانند از این روش برای تزئین روی لباسها، رومیزی، پرده، شال کفش، کیف و غیره استفاده کنند. چون در کار عثمان دوزی از سوزن و نخ اصلاً استفاده نمی شود. فقط زمانیکه کار خاتمه یافت اگر دوست داشتید می توانید با نخ نامرئی و سوزن کار را روی لباس یا شال و روسری و غیره بست بزنید یا اینکه می توانید کار را با سنجاق وصل کنید تا در مواقع دیگر اگر دوست داشتید بتوانید روی لباس دیگری استفاده کنید. کار عثمان دوزی (شفق دوزی) چون روی چسب دوطرفه ضد آب کار می شود و این چسب بسیار قوی می باشد با شستن کار شما خراب نخواهد شد.

مواد و لوازم مورد نیاز:

در هنر عثمان دوزی یا شفق دوزی حدود ۴۲ قلم ابزار به کار رفته که عبارتند از:

نخ عثمان دوزی یا (شفق دوزی)

نخ کلابتون

نخ تل (N۱، N۲، N۳)

نخ متال

نخ تیتانیوم

قیطان متال

قیطان لیزری

زنجیر ساچمه ای یا (نقطه نقطه)

انواع سرمه

تکین متری ۶ و ۸ رنگی و ساده (فشرده، نیم فشرده)

سنگ سیلکون، (شن)

تکین اتویی طرحدار کریستالی

تکین اتویی سایز ۱۰ (DMC)

تکین اتویی ژاپنی طرحدار صدفی

تکین کله قندی ۴، ۶، ۸ (رنگی و ساده)

تکین آینه ای پشت صاف

تکین پایه دار اصل

توپک متال

توپکهای تکین دار

توپکهای فلزی

سنگهای پشت صاف بدون سوراخ تزئینی

تکین های طرح دار چسبی

کریستالهای بندی اندازه ۴

منجوق

انواع ترمه

اکلیل پودری

چسب دو رویه آلمانی

چسب متال

چسب DMS ترکیه

چسب مایع تایگر

چسب لیزری (لایه جادویی) صورتی

ورق مسی چسب دار

ورق برنجی

سیم گلسازی، اندازه ۳

پارچه پوست ماری (توری)، آرکانزا یا حریر

نوار سیلیکون طرحدار

نوار سیلیکون ساده

ابزار:

سرنک کوچک، قیچی تیز، سیم چین، پنس، شیشه،

قلم مو

پنس

سیم چین

قلم مو

نخ عثمان دوزی (شفق دوزی)

نخ کلابتون از شماره ۱ تا ۳

